

Klimat- och
näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen tillstyrker förslagen till författningsändringar.

Kemikalieinspektionen instämmer i utredningens bedömningar om utmaningar och behov av lösningar för att uppnå en ökad materialåtervinning av avfall.

Kemikalieinspektionen konstaterar att det finns stora utmaningar för andrahandsaktörer att säkerställa ett bra skydd för människors hälsa och för miljön och därmed leva upp till lagstiftningen, om de inte har tillgång till information från ursprungsproducenten.

Synpunkter

Kapitel 4 Naturvårdsverkets förslag till åtgärder

Kemikalieinspektionen tillstyrker författningsförslagen om krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas (avsnitt 4.1), om utökad sortering av brännbart avfall (avsnitt 4.3) samt informationsinsatser riktat till hushåll och verksamheter om hur avfall ska hanteras (avsnitt 4.4) i syftet att öka förutsättningarna för att kunna öka förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning.

Kemikalieinspektionen vill samtidigt understryka att det finns stora utmaningar med att erhålla ökade flöden av återvunnet material med en hög och efterfrågad kvalitet så länge innehållet i avfallsströmmen är okänt.

Vidare vill Kemikalieinspektionen understryka behovet av att bidra till att utforma regler på EU-nivå som stimulerar design av varor och produkter utan farliga ämnen. Det bidrar i förlängningen till att minimera innehållet av farliga ämnen i återvunnet material. Förekomsten av farliga ämnen kommer att motverka återvinning, liksom värdet på och användbarheten av det återvunna materialet. Det behövs också bättre informationssystem om innehållet i material och varor för att förbättra möjligheterna att öka förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning.

Avsnitt 4.2.7 Det kan behövas undantag från krav på utsortering och insamling

Kemikalieinspektionen tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att det ska finnas möjlighet till undantag från kraven på separat sortering, insamling och materialåtervinning, när avfallet är avsett för återanvändning eller materialåtervinning. Detta kan vara befogat i vissa fall, till exempel om avfallet innehåller ämnen som bör fhasas ut ur kretsloppet och som inte är tillåtna eller lämpliga att använda vid tillverkning av nya produkter. Särskilt farliga ämnen bör fhasas ut helt ur kretsloppen.

För att kunna sortera ut material som innehåller eller kan misstänkas innehålla särskilt farliga ämnen behövs det vägledning till berörda aktörer. Kemikalieinspektionen bedömer att det är många initiativ på gång som kan innebära att det kommer att finnas utökade innehållsdeklarationer på sikt, men under en övergångsperiod när innehåll i material och varor är okänt behövs det vägledning.

Kemikalieinspektionen delar Naturvårdsverkets analys om att det inte räcker med att sortera ut, utan det måste också finnas anläggningar för att behandla och materialåtervinna avfallet. Dessutom måste det finnas en marknad för det återvunna materialet.

Avsnitt 4.5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

Kemikalieinspektionen är generellt positiv till producentansvar för att skapa goda incitament till att utforma produkterna på ett sätt som gynnar återanvändning och materialåtervinning.

Kemikalieinspektionen tillstyrker förslaget om att utreda ett producentansvar för möbler och madrasser. Vidare delar Kemikalieinspektionen Naturvårdsverkets analys om utmaningen brist på information om vilka kemikalier som produkterna innehåller och hur de bäst ska hanteras. Kemikalieinspektionen har kartlagt vilka miljökrav som en rad olika miljömärkningssystem ställer på dessa produktkategorier vilket ger viss information om vilka farliga ämnen som kan förekomma.¹

Avsnitt 4.6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Kemikalieinspektionen delar Naturvårdsverkets analys om behovet av förbättrade uppgifter om avfall från verksamheter.

Avsnitt 4.7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

Kemikalieinspektionen delar Naturvårdsverkets analys om att efterfrågan på återvunnet material behöver öka. Likaså delar Kemikalieinspektionen Naturvårdsverkets analys av de utmaningar som beskrivs vad gäller ökad materialåtervinning av plast.

Avsnitt 4.8 Förutsättningar för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

Kemikalieinspektionen stödjer Naturvårdsverkets bedömning att det behöver utredas vilka ekonomiska styrmedel som kan vara lämpliga för att förbättra förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk.

Kemikalieinspektionen delar utredningens slutsatser om att återanvändningen behöver öka. Samtidigt konstaterar vi att det finns stora utmaningar för andrahandsaktörer att säkerställa ett bra skydd för människors hälsa och för miljön och därmed leva upp till lagstiftningen, om de inte har tillgång till information från ursprungsproducenten. Exempelvis

¹ Kemikalieinspektionen PM 1/18: Kartläggning av kriterier för farliga ämnen i miljömärkningssystem

finns långtgående krav i Reach-förordningen² och i POPs-förordningen³ som gäller varje gång en produkt sätts på marknaden, oavsett om den är nytillverkad eller begagnad.

Kemikalieinspektionen delar Naturvårdsverkets slutsats att det behöver bli enklare att arbeta med avfallsförebyggande åtgärder (4.8.1).

Kapitel 7 Vidare utredning och utredda alternativ

Avsnitt 7.1.6 Det behövs tydlig och harmoniserad lagstiftning kring återtillverkning på EU-nivå

Kemikalieinspektionen delar Naturvårdsverkets bedömning att begrepp som återtillverkning behöver förtydligas i olika lagstiftningar.

Kemikalieinspektionen ser även ett behov av att införa och definiera begreppet ”återtillverkad produkt” i kemikalielagstiftningen för att förstå när en sådan produkt räknas som utsläppt på marknaden och när till exempel ämnesbegränsningar är tillämpliga.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Utredaren Helena Bergström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredarna Anne-Marie Johansson och Johanna Löfbom samt juristen Johan Forsberg medverkat.

Beslutet har signerats digitalt och saknar därför underskrift.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1021 om långlivade organiska föreningar (POPs)